

Govor zamjenika predsjedavajućeg Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH Ilije Filipovića na Trećoj globalnoj konferenciji parlamentaraca u borbi protiv korupcije (GOPAC)

Kuvajt, 17. novembar 2008.

"Poštovani gospodine predsjedniče,
dame i gospodo,
cijenjene kolege parlamentarci

Dopustite mi da se najiskrenije zahvalim gospodinu Johnu Williamsu, članu Parlamenta Kanade i predsjedniku GOPAC-a na upućenom pozivu za sudjelovanje u radu Treće globalne konferencije parlamentaraca u borbi protiv korupcije, kao i našim domaćinima, parlamentarcima Nacionalne skupštine Države Kuvajt.

Ova tema, koja predstavlja moderno svjetsko zlo "Pranje novca", može se promatrati iz više različitih kutova. Prije svega, to je kazneno djelo skoro u svakoj zemlji koja ima suvremeno zakonodavstvo.

Drugo, to je proces koji koriste svi kriminalci, kako bi oprali nezakonito stečen novac, a kao takvoga uglavnom koriste i terorističke organizacije.

Dakle, pranje novca producira sve oblike kriminala, korupciju i sivu ekonomiju. Tako se stvara nestabilno poslovno okruženje koje odvraća i obeshrabruje investicije, i izravno utječe na gospodarstvo i uprkos svemu prenosi ekonomsku moć sa tržišta i vlade na kriminalce. Zato borba protiv organiziranog kriminala, korupcije i drugih oblika ovog ozbiljnog zla nije moguća bez učinkovitog sprječavanja pranja novca.

Upravo zbog razornih posljedica pranja novca i terorizma, brojne su se međunarodne organizacije uključile u rješavanje ovog pitanja. Na Starom kontinentu, Vijeće Europe i Europska unija, razvili su brojne različite metode i rješenja u svezi sa zakonima, finansijskim propisima i mjerama za provedbu zakona, kako bi se spriječilo pranje novca i financiranje terorizma. Ove metode i rješenja predstavljaju međunarodne standarde koji su obvezujući za svaku zemlju koja želi postati dijelom suvremenog

društva.

Bosna i Hercegovina u usporedbi sa zemljama EU i susjednim zemljama, počela se baviti sprječavanjem pranja novca i financiranja terorizma dosta kasno. Prvi zakon koji regulira ova pitanja bio je entitetski Zakon o sprječavanju pranja novca u Federaciji Bosne i Hercegovine iz 2000. godine. Drugi entitet unutar BiH, Republika Srpska, slijedila je primjer Federacije i donesen je Zakon o sprječavanju pranja novca 2002.godine, dok je država Bosna i Hercegovina usvojila isti Zakon 2003. godine.

Našu nemoć u Bosni i Hercegovini u počecima borbe protiv pranja novca uočilo je Vijeće Europe, koje je navelo u svom Izvješću :”Pred Bosnom i Hercegovinom je još uvijek dugačak put koji treba prijeći prije nego što se postigne zadovoljavajuća razina usuglašenosti sa stajalištima Međunarodne organizacije za borbu protiv pranja novca i 8 njezinih Preporuka”. Zbog nedostatka odgovarajućih zakonskih propisa za sprječavanje pranja novca u prošlosti, neuređenog tržišta i nepostojanja državnih institucija, djelatnost kojih je sprječavanje pranja novca, Bosna i Hercegovina izgubila je značajna porezna sredstva. Procjenjuje se da je Bosna i Hercegovina izgubila 1.5 milijardi KM (preko 750 milijuna eura) kao rezultat postojanja različitih oblika fiktivnih tvrtki, koje su osnovane s ciljem utaje poreza.

Prve aktivnosti u svezi s ovim društvenim zlom na državnoj razini, u Bosni i Hercegovini potaknuo je Ured Visokog Predstavnik, objavljivanjem “Preporuke za sprječavanje pranja novca u okviru BH bankovnog sustava”, kao i Akcijskim planom za sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma iz 2003. godine, koji je djelomice implementiran.

Zakon o sprječavanju pranja novca Bosne i Hercegovine iz 2004.godine ukinuo je entitetske zakone. Ovaj državni zakon u suglasnosti je s međunarodnim standardima za sprječavanje pranja novca, a osnivanje Odjela za financijske istrage BiH u okviru Državne agencije za istrage i zaštitu predstavlja korak naprijed u ovoj oblasti.

Naveo bih neke konkretne primjere učinka Državne Agencije za istrage :

- U prvih devet mjeseci ove godine, Odsjek za sprječavanje i istraživanje kaznenih djela pranja novca i financiranje terorističkih aktivnosti, podnio je Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine 16 izvješća o počinjenim kaznenim djelima, što je za 33% više u odnosu na isto razdoblje prošle godine

- U istom razdoblju, službeno je evidentirano preko 66 milijuna konvertibilnih maraka (jedan Eur = 2 KM) ili 130% više u odnosu na usporedno razdoblje, pričinjena je materijalna šteta veća od 14 milijuna KM ili 103% više, dok je protivpravno stečena imovinska korist za 2,5 milijuna KM ili za 130% više za isto razdoblje u 2007. godini.

U Bosni i Hercegovini su karakteristične metodologije pranja novca i uglavnom potječu iz organiziranog kriminala, korupcije, zlouporabe položaja i ovlaštenja, falsificiranja službenih i drugih isprava, svih oblika prijevара, poreskih utaja, upada u kompjuterske sustave, obmane pri dobivanju kredita i kod financijskog lizinga itd.

Pranje novca i financiranje terorizma globalni su problem i zahtijevaju najodgovorniji pristup brojnih institucija.

Bosna i Hercegovina počela je primijenjivati međunarodne standarde u borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma, nakon što je to postavljeno kao preduvjet za pregovore o Sporazumu stabilizaciji i pridruživanju sa Europskom unijom.

Sada, nakon što je Bosna i Hercegovina potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa Europskom unijom, mi moramo prije svega zbog nas samih, prilagoditi naše kazneno zakonodavstvo i u ovoj oblasti, ojačati državne i institucije nižih razina vlasti – kako bismo mogli učinkovito suzbijati ovo zlo i sve druge oblike kriminala i korupcije u Bosni i Hercegovini." (kraj)